יט: אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

רישא במעשר שני טמא וגברא טמא. לו לו קאמר דבמלא מיעייסו לקי: **הוא** בפנים ומשאו מבחוץ טהו אמר ליה כי ירחק ממך המקום ממך ממלואך. כך גירסת הקונטרס וי"ג ממך למודיע כלומר ממך גופך והרי גופו בפנים וקשה על זה דאם כן אדם שגופו בירושלים ופירות מעשר שני שלו בעזרה א"כ לא יוכל לאכלם כיון שגופו בירושלים וזה אינו דעד כאן לא מיבעיא ליה לרב פפא אלא בדנקיט קניא ואי לא (ו) קניא מודה דיכול לפדותם אע"ג דגופו בפנים כיון שהפירות מן בירושלים והוא נותן טעם דהא קרינן בו לא תוכל שאתו אף בגופו בפנים ושמא איכא למימר דשבקיה לקרא דממך דמשמע מגופך דאיהו קא דחיק ומוקמי אנפשיה היכא דלא שייך שם לא תוכל שאתו שאינו מחוסר טעינה כזה שהוא על כתפיו ורב פפא מיבעיא ליה בקניא כך נראה למש"ח אבל על גירס' דממלואך קשה דממילואך היינו המשוי כדפירש הקונטרס (ז) וגבי משאו מבפנים וגופו מבחוץ וכיון שמשאו מבחוץ קרינן כי ירחק ממלואך וע"ל דממלואך מגלה לנו דהגוף והמשוי בחד והוה ליה במקצת המשוי בפנים: **אמר** רבי יוחנן מאימתי מעשר שני חייבים עליו משיראה פני הבית. וקשה דכיון דקודם שיראה פני הבית הכי נמי דמותר לאכלו מון א"כ למה החזקן לעולם לפדות מעשר שני וי"ל דודאי ליכא לאו אכל עשה איכא דכתיב ולרת הכסף ביד אבל בלא פדייה לא:

מיתיבי רבי יוסי אומר כו'. ה"ה דמלי לאותוני (ח) מתניתין דאוקי לעיל פיפא במעשר שני טהור דאכיל מון לחומה אלא ודאי משני דעיילוה ואפקיה אבל הכא קשיא מאי לימרא ובמתני' ליכא למפרך דהא קא (ט) מהני ליה למלקיות דלא השמיענו שום חידוש בהם: הא

בפנים קלטוהו מחיצות הוא בפנים ומשאו בחוץ מהו [ד]תנא להו ההוא סבא בדבי רבי שמעון בן יוחי [ה]כי ירחק ממך המקום ממילואך בעי רב פפא [ו]נקיט ליה בקניא מאי תיקו אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן מעשר שני מאימתי חייבין עליו [ז]משראה פני החומה מ"ט דאמר קרא [ח]לפני ה' אלהיך תאכלנו (שנה בשנה) וכתיב [ט](כי) לא תוכל לאכול בשעריך כל היכא דקרינן ביה לפני ה' אלהיך תאכלנו קרינן ביה לא תוכל לאכול בשעריך וכל היכא דלא קרינן ביה לפני ה' אלהיך תאכלנו לא קרינן ביה לא תוכל לאכול בשעריך מיתיבי [י]רבי יוסי אומר כהן שעלתה בידו תאנה של טבל אמר תאנה זו תרומתה בעוקצה מעשר ראשון בצפונה ומעשר שני לדרומה והיא שנת מעשר שני והוא בירושלים או מעשר עני והוא בגבולין אכלה לוקה

הניחא למאן דאמר בתר למד אזלינן אלא למאן דאמר בתר מלמד אזלינן מאי איכא למימר דם ובשר חדא מילתא היא: קדשי קדשים וכו': תנינא חדא זימנא מעשר שני והקדש שלא נפדו אמר רבי יוסי בר חנינא סיפא במעשר שני טהור וגברא טהור [ו] דקא אכיל חוץ לחומה רישא במעשר שני טמא וגברא טמא וקא אכיל ליה בירושלים ומנ"ל דמחייב עליה משום טומאה [ז]דתניא ר"ש אומר [ח]לא בערתי ממנו בטמא [א]בין שאני טמא והוא טהור בין שאני טהור והוא טמא והיכן מוזהר על אכילה איני יודע טומאת הגוף בהדיא כתיב [ב]נפש אשר תגע בו וטמאה עד הערב ולא יאכל מן הקדשים וגו' אלא טומאת עצמו מנין [ג]דכתיב [ד]לא תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר [ה]בשעריך תאכלנו הטמא והטהור ותניא דבי רבי ישמעאל [ו]אפילו טמא וטהור אוכלין בקערה אחת ואין חוששין וקאמר רחמנא היאך [ז] טמא דשרי לך גבי טהור התם הכא לא תיכול ומנ"ל דבר פרייה הוא [ח]דאמר ר"א [ט]מנין למעשר שני שנטמא שפודין אותו אפילו בירושלים ת"ל [י]כי לא תוכל שאתו ואין שאת אלא אכילה שנאמר [יא]וישא משאות מאת פניו א"ר ביבי א"ר אסי מנין למעשר שני טהור שפודין אותו אפילו בפסיעה אחת חוץ לחומה שנאמר כי לא תוכל שאתו האי מבעי ליה לכדרבי [יב]אליעזר א"כ לימא קרא לא תוכל לאוכלו מאי שאתו ואימא כולו להכי הוא דאתא א"כ לימא קרא לא תוכל ליטלו מאי שאתו ש"מ תרתי יתיב רב חנינא ורב הושעיא [יג] וקא מבעיא להו אפיתחא דירושלים מהו פשיטא הוא בחוץ ומשאו

רישא במעשר שני טמא וגברא טמא. וקאכיל ליה בירושלים בלא פדייה: ה"ג וכיון מוזהר על אכילה שלא יאכלנו בטומאה איני יודע מ"ל לא תוכל וגו'. כך היא שנויה בספרי [ד] וכשקבעוה כאן לא הספיקו לגומרה עד דאקשי גמרא טומאת הגוף בהדיא כתיב ביה ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ וגו' ומוקמינן לה ביבמות [ו] במעשר [ז] מדכתיב [ח]כי אם רחץ הא רחץ טהור דטבל ועלה אוכל במעשר: (רבינו גופו טהור ולאה אוכל במעשר: בטהרה לא פירש יותר. מכאן ואילך לשון תלמידו ר' יהודה בר' נתן) [ט]: [י]כך הוא לשון הברייתא (כלומר) איני יודע לכיכן מוזהר לכך תלמוד לומר לא תוכל וגו' והש"ם לא שביק ליה לאסוקי מילתיה אלא קדיש ופריך ומתמה אמאי קאמר איני יודע הא טומאת הגוף בהדיא כתיבא נפש אשר תגע בו כו' לא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים ואמרינן ביבמות דהאי קרא במעשר שני קאמר דטבל ועלה אוכל כו': **ולהלן הוא אומר.** בנכור בעל מום (שנפלה) בשעריך תאכלנו ולעיל מייתי כתיב כי יהיה בו מום: **אפילו טמא וטהור.** דאע"ג דאסור בגיזה ועבודה כדאמרינן (בכורות דף טו.) בכל אות נפקד תזכה ואכלת בשר [ט]תזכה ולא גיזה ואכלת ולא לבליך בשר ולא חלב אפי' הכי טמא וטהור אוכלין אותו בקערה אחת דנאכלים בטומאת הגוף ובטומאת עצמן דכיון דטמא אוכל בהן היינו בטומאת הגוף אוכל הטהור וכשהטהור אוכל עמו לאחר שנגע בו היינו טהור אוכל בטומאת עצמו שאכל את הטמא: **האי טמא דשרי לך הכא.** בנכור בעל מום דכתיב ביה בשעריך הכא גבי מעשר לא תוכל והיינו לא תוכל לאכול בשעריך כלומר אי אתה רשאי לאכול מעשר שני [יא]כתורת בכור שכתוב בו בשעריך בבעל מום דבכור נאכל בטומאת עצמו ובטומאת הגוף וזה אסור: **ומנלן דכר פדייה הוא.** מעשר שני שנטמא דמדקאמר במתני' שלא נפדה מכלל דאי בעי פריק ואפילו בירושלים דאע"ג דמעשר שני טהור אינו נפדה בירושלים כתיב [יב]כי יחרק ממך ונתת בכסף בריחוק מקום אתה פודה ולא בקירוב מקום (קדישין דף מ:): **ואין שאתו אלא אכילה.** והכי קאמר קרא כי ירחק ממך שיהא מעשר טהור חוץ לירושלים לא שאי אתה יכול לאוכלו שנטמא ונתת בכסף: **אפילו כספיעה אחת.** אע"ג דכתיב ירחק דמשמע טובא מ"ל כי לא תוכל שאתו לנושאו ולהביאו לפנים מן החומה דהכתוב לא תלה הדבר בריחוק אלא בנטילה דכל זמן דאיכא למיעבד אכתי נטילה והכאה לפנים אפילו פסיעה אחת פודה אותו: **לכדר' אלעזר.** למעשר שני שנטמא: **מאי שאתו.** שמע מינה לכדרב אסי: **יתיב רב חנינא ורב הושעיא אפיתחא דירושלים וקא מיבעי להו: ממלואך.** מכל מילוי שלך ומשא של אדם חשיב מלואו דלא תימא ממך ממקצתך דכל זמן שרחק מקצתך יהא נפדה אלא כי ירחק ממלואך פדה אבל כשאתה בפנים אז משאך בפנים לא רחק המקום ממלואך ושוב לא תפדה אלא ואכלת שם: **בעי רב פפא.** הוא מבפנים ונקיט משאו בקניא אדרוך מבחוץ: **מהו.** כיון דלאו ממש על כתיפו הוא אין זה מלואו והרי הוא כמוטל לארץ ונפדה או דלמא כיון דנקיט ליה משאו קרינא ביה תיקו. כן נראה בעיני רבי ועיקר: **משיראה פני החומה.** ומון לחומה דמתני' היינו דעיילוה ואפקיה: **דלא קרינא ביה לפני ה' אלהיך.** דלא הכניסו לפנים: **כהן שעלתה בידו תאנה של עכל ואמר תאנה זו תרומתה בעוקלה.** בלד זנבה: **מעשר ראשון בצפונה.** בלד נפון שלה והוא אוחזה כנגד מזרח וכן מעשר שני בדרומה: **תרומה בעוקליה כו'.** דבעי לאשתי שיהא שייריה מיכרין והלכך בעינן סיום והאי דתנן (דמאי פ"ז מ"ד) שני לוגין שאני עתיד להפרישם הרי הן תרומה במקומן פליג אהא דלא בעי לאשתי שיהא שייריה מיכרין: **והיא שנת מעשר שני. ואותה שנה שניה שראוי ליתן בה מעשר שני: והוא בירושלים.** כשקרא שמות הללו על אותה תאנה: **מעשר עני בגבולין.** או שהיא שנת מעשר שלישית ואמר מעשר עני בדרומה ולא אמר מעשר שני והוא אפי' בגבולין:

לוקה

כדפי' הקונטרס וכיון שמשאו מבחוץ קרינן ביה כי ירחק ממילואך לגבי משאו מבפנים וגופו מבחוץ וע"ל וע"ג ואין להקשות דלמא אה"נ דהכוח דלמא אה"נ דלא תלא"כ כ"ם נקניא דקרינן ביה כי ירחק ומאי קא מיבעי ליה לרב פפא: (מ) ר"ה מיתיבי וכו' לאותוני ממתניתין וכו' אלא דאמתני' ודאי משני וכו' ואמתניתין ליכא למיפרך מאי לימרא דהא קא מהני ליה למלקות:

עין משפט נר מצוה

עא א מיי' פ"ג מהל' מעשר שני הל' ח סמג לאוין רמד:
עב ב מיי' פט"ז מהל' טומאת אוכלין הל' יא סמג עשין רמו:
עג ג מיי' פ"ב מהל' מעשר שני הל' ח וס"ג הל' ג סמג עשין קלז:
עד ד ה מיי' שם פ"ב הל' ח סמג שם:
עה ו מיי' שם הל' ו:

מוסף רש"י

לא בערתי ממנו בטמא. מכלל שנאמר בידוי מעשר לא בערתי ממנו בטמא, דמשמע כין שאני טמא כו' הוא מתודה שלא בערו בלא הלוקין כו' אם הגר, וכל שכן בטהור, דלא ניתן אלא לאכילה ושתיה וסיכה, וממילא שמעינן מדלא הולרך להתודות על הטהור ש"מ הכי קאמר אפילו בשעת הטומאה שלא יכולתי לאכולו לא נתתיו לחלקה, אלמא אינו נאכל בטומאה, (יבמות עג:). והיכן מוזהר על אכילה איני יודע. לאו מפיה, לכך נאמר לא תוכל, והשתא פריך הש"ס מקרא דלישלוק למילתיה, טומאת הגוף בהדיא כתיב. ואמאי קתני איני יודע (שם). ולא יאכל מן הקדשים. ומוקמינן האי קרא במעשר כדכתיב כי אם רחץ בשרו שם (שם). בשעריך תאכלנו. בספרי המקדשין קאי לאחר פדיון שאוכלן זר (שם). דשרי לך גבי טהור. הטא כשעריך דהתם דקאמר ליה לטהור לאוכלו אחר שנגע עמה בקערה ונטמאה, קאמינא לך הכא במעשר שני לא תיכול (שם). שפודין אותו אפי' בירושלים. לאחר שנכנס ואע"ג דדרשינן כי ירחק ממך המקום ולרת הכסף בידך, בריחוק מקום אתה פודה ולא בקרוב מקום (סנהדרין קיב:) שאין מעשר טהור נפדה שם, דכתיב כי ירחק ממך וגו' ונתת בכסף ולא בכסיס בירושלים (ב"מ נ:). ואין שאת אלא אכילה. כמלא תיכל לאוכלו, כגון זה שנטמא, ונתת בכסף (מסחים לז:) והכי קאמר קרא כי ירחק ממך המקום לא כי לא תוכל לאוכלו שנטמא, ולרת הכסף בידך (סנהד' שם).

מסורת הש"ס

(א) יומא עג. (ב) רש"ל ת"ל. (ג) סמחים לו: כ"מ נב. מנחדרין קיב. (ד) (נ"ל אלעזר). (ה) (נ"ל כי אם לפני כו'). (ו) (תוס' פ"ג יומ' תוס' ר"ה יב. ד"ה תנא כי'). (ז) (ומה פ"ג מ"ב). (ח) (נדה ל:). (ט) (ויקרא כב). (י) (ומה מתני שלי רש"י ז"ל). (כ) (נדרים יכ). (מ) (נכס"ל עסק: שנטמא). (נ) (נדרים יד). (ס) רש"ל מה"ל מע"ש בדומה ואותה כו'. (ע) כדפירש הקונטרס כאן בשמא מבחוץ פ"ב קרינן כי ירחק מתלמיד כו'. רש"ל. (פ) רש"ל מני.

תורה אור השלם

1. לא אָכַלתִּי בְּאֹנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטֻמְאָה וְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהָי עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי: דברים כו יד
2. נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בּוֹ וְטֻמְּאָה עַד הָעָרֶב וְלֹא יֹאכַל מִן הַקֳּדָשִׁים כִּי אִם רָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם:
ויקרא כב ו
3. לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בְּשַׁעֲרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ תִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ:
דברים יב יז
4. בְּשַׁעֲרֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו כִּצְבִי וְכָאַיָּל:
דברים טו כב
5. וְכִי יִרְבֶּה מִמְּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֵתוֹ כִּי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם כִּי יְבָרֶכְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ: דברים יד כד
6. וַיִּשָּׂא מִשְׂאֹת מֵאֵת פָּנָיו אֶלֹהִים וְחֹרֶב מִשְׂאֵת בִּנְיָמִן מִמִּשְׂאֵת כֻּלָּם חֲמֵשׁ יָדוֹת וַיִּשְׂתְּרוּ עִמּוֹ: בראשית מג לד
7. כִּי אִם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֻנּוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה וּבֵנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ: דברים יב יח

הגהות הב"ח

(א) גב"א וקא אכיל ליה חוץ לחומה: (ב) שם עומא אלעזר). (ג) (נ"ל כי אם לפני כו'). (ד) (נ"ל אלעזר). (ה) (נ"ל כי אם לפני כו'). (ו) (תוס' פ"ג יומ' תוס' ר"ה יב. ד"ה תנא כי'). (ז) (ומה פ"ג מ"ב). (ח) (נדה ל:). (ט) (ויקרא כב). (י) (ומה מתני שלי רש"י ז"ל). (כ) (נדרים יכ). (מ) (נכס"ל עסק: שנטמא). (נ) (נדרים יד). (ס) רש"ל מה"ל מע"ש בדומה ואותה כו'. (ע) כדפירש הקונטרס כאן בשמא מבחוץ פ"ב קרינן כי ירחק מתלמיד כו'. רש"ל. (פ) רש"ל מני.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com